

Γλώσσες Περιγραφής Υλικού I

Κυκλώματα για προχωρημένους και στοιχεία λογικής σύνθεσης

Νικόλαος Καββαδίας
nkavn@uop.gr

25 Μαΐου 2011

- Ειδικά κυκλώματα
 - Διαιρέτης ρολογιού
- Στοιχεία λογικής σύνθεσης
 - Εισαγωγή
 - Η ροή λογικής σύνθεσης
 - Παραδείγματα
 - Πλήρης αθροιστής
 - RTL αθροιστής προσημασμένων αριθμών των 4-bit
 - Καταχωρητής των 8-bit
 - Επεξεργαστής μέγιστου κοινού διαιρέτη (GCD processor)

Διαιρέτης ρολογιού (clock divider)

- Κύκλωμα παραγωγής σήματος ρολογιού, του οποίου η περίοδος είναι ρητό υποπολλαπλάσιο της περιόδου του αρχικού σήματος ρολογιού
- $f_{clkdiv} = (M/N) \times f_{clk}$
- Στα συστήματα με FPGA, η συχνότητα αναφοράς παράγεται από κάποιον πιεζοηλεκτρικό κρύσταλλο χαλαζία και στη συνέχεια τα χαρακτηριστικά του παλμού διαμορφώνονται από ειδικά on-chip κυκλώματα
- Κύκλος εργασίας (duty cycle): ο λόγος της διάρκειας της υψηλής (χαμηλής) λογικής στάθμης ως προς τη συνολική διάρκεια της περιόδου
- Χρησιμοποιούνται για το χρονοισμό διαύλων και γενικά πιο αργών διατάξεων σε σχέση με το σύστημα επεξεργασίας (CPU, FSM) όπως είναι οι ελεγκτές περιφερειακών συσκευών (ελεγκτής διακοπών, οθόνης LCD/VGA)

Απλός παραμετρικός διαιρέτης ρολογιού (1)

- Διαιρέτης ρολογιού βασισμένος σε απαριθμητή
- Η παράμετρος LENGTH ρυθμίζει τη διάρκεια της περιόδου, η οποία είναι $\lfloor (LENGTH/2) \rfloor$
- Δεν διαθέτει γενικά κύκλο εργασίας ίσο με 50% (ισχύει μόνο για άρτια υποπολλαπλάσια)

```
// LENGTH should be in the range 2-255
`define LENGTH 3

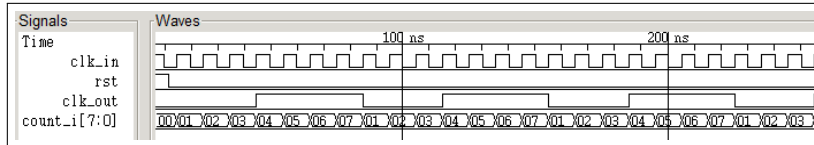
module clockdiv(clk_in, rst, clk_out);
input  clk_in, rst;
output clk_out;
reg    clk_out;
reg [7:0] count_i;

always @(posedge clk_in)
begin
if (rst) begin
count_i = 0;
clk_out = 1'b0;
end
end
```

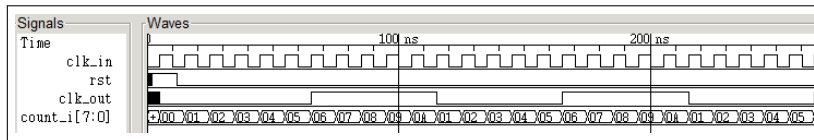
```
else begin
if (count_i == (`LENGTH>>1))
clk_out <= 1'b1;
else if (count_i == `LENGTH)
begin
count_i = 0;
clk_out <= 1'b0;
end
//
count_i = count_i + 1;
end
end
endmodule
```

Απλός παραμετρικός διαιρέτης ρολογιού (2)

- Χρονικό διάγραμμα για $LENGTH = 7$

- Χρονικό διάγραμμα για $LENGTH = 10$

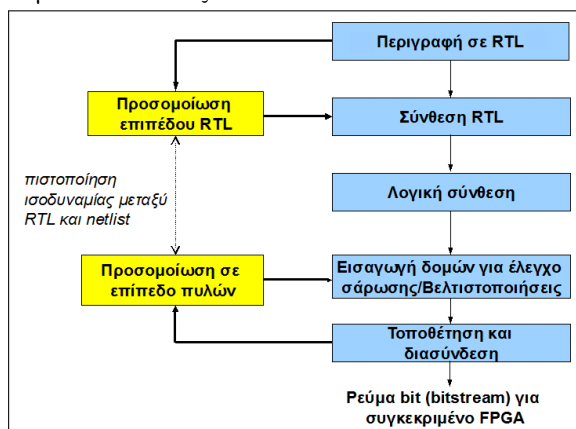

Εισαγωγή στη λογική σύνθεση

- Σκοπός της περιγραφής ψηφιακών κυκλωμάτων είναι η υλοποίησή τους σε ολοκληρωμένο
- Η λογική σύνθεση είναι είδος μεταγλώττισης από το υψηλό επίπεδο μιας HDL (δομική, RTL ή μικτή) περιγραφής στο χαμηλό επίπεδο της λίστας κόμβων (netlist) με τα στοιχειώδη κυκλωματικά στοιχεία της τεχνολογίας
- Δημοφιλείς τεχνολογίες: διεργασίες τυποποιημένου κελιού (standard cell VLSI), FPGA
- Υπάρχουν περιορισμοί στον τρόπο σχεδιασμού με μια HDL όπως είναι η Verilog ώστε η τελική περιγραφή να είναι συνθέσιμη
- Κατάλλιλες τεχνικές στην ανάπτυξη του κώδικα οδηγούν στην επίτευξη καλύτερων επιδόσεων (ως προς ταχύτητα επεξεργασίας, επιφάνεια ολοκληρωμένου, κατανάλωση ισχύος/ενέργειας)
- Για τη σύνθεση χρησιμοποιούνται εμπορικά εργαλεία (Xilinx ISE Webpack, Altera Quartus, Cadence Design Suite, Synopsys DC) ή εργαλεία ανοικτού κώδικα (Icarus Verilog, VPR, Odin)

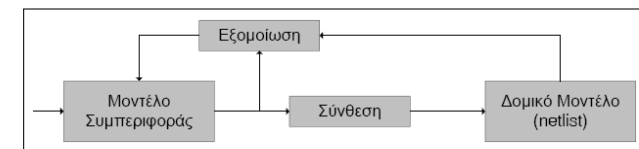
Η ροή της διαδικασίας λογικής σύνθεσης

- Η συγκεκριμένη ροή εστιάζει στις τεχνολογίες FPGA. Τα περισσότερα εργαλεία CAD χωρίζονται σε frontend και backend
- frontend μετατροπή της περιγραφής του κυκλώματος σε netlist
- backend λογική σύνθεση της netlist

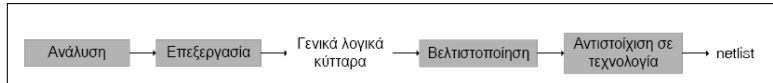
Λογική σύνθεση (1)

- Η σύνθεση λαμβάνει ως είσοδο μία περιγραφή και παράγει μία λίστα (netlist) από κύτταρα βιβλιοθήκης, με τις διασυνδέσεις τους
- Οι HDLs δημιουργήθηκαν αρχικά μόνο για λόγους τεκμηρίωσης και προσομοίωσης ενός κυκλώματος
- Αργότερα παρουσιάστηκε η ανάγκη για σύνθεση
- Όλες οι γλωσσικές δομές δεν μπορούν να είναι και συνθέσιμες. Κάθε περιγραφή είναι προσομοιώσιμη αλλά λίγες μόνο είναι συνθέσιμες

Λογική σύνθεση (2)

- Ένα από τα μεγάλα πλεονεκτήματα της σύνθεσης είναι η δυνατότητα βελτιστοποίησης του τελικού κυκλώματος

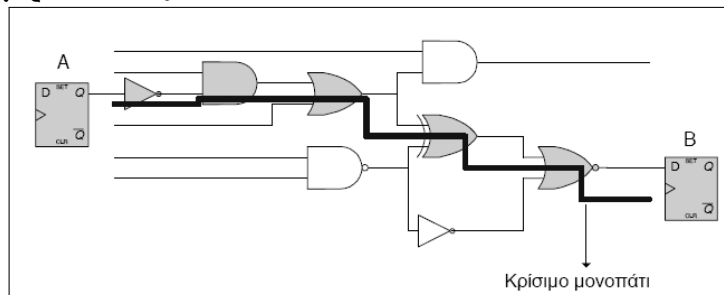
- Βελτιστοποίηση κυκλώματος
 - Ελαχιστοποίηση της επιφάνειας
 - Μεγιστοποίηση της ταχύτητας
 - Ικανοποίηση περιορισμών λειτουργίας
- Η αντιστοίχιση σε τεχνολογία (technology mapping, library binding) οδηγεί σε περαιτέρω βελτιστοποίηση του κυκλώματος

Προσομοίωση

- Η προσομοίωση είναι το βασικότερο εργαλείο επιβεβαίωσης της ορθότητας σχεδίασης ενός κυκλώματος
- Είδη προσομοίωσης
 - Προσομοίωση συμπεριφοράς (behavioral simulation)
 - Λειτουργική προσομοίωση (functional simulation-unit delay)
 - Στατική χρονική ανάλυση (static timing analysis), χωρίς διανύσματα εισόδου
 - Προσομοίωση σε επίπεδο πύλης (gate-level simulation)
 - Προσομοίωση διακοπών (switch-level simulation)
 - Προσομοίωση transistor (transistor-level simulation)
- Η πιο ακριβής προσομοίωση γίνεται μετά την οριστικοποίηση του layout (post-layout simulation)

Στατική χρονική ανάλυση

- Ο στατικός αναλυτής βρίσκει το/τα κρίσιμο μονοπάτι στο κύκλωμα χωρίς διανύσματα προσομοίωσης
- Η ανάλυση του κυκλώματος γίνεται στατικά
 - Αλγόριθμοι γράφων όπως all pairs longest paths
- Η στατική χρονική ανάλυση πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τις καθυστερήσεις γραμμών που οφείλονται σε χωρητικότητες

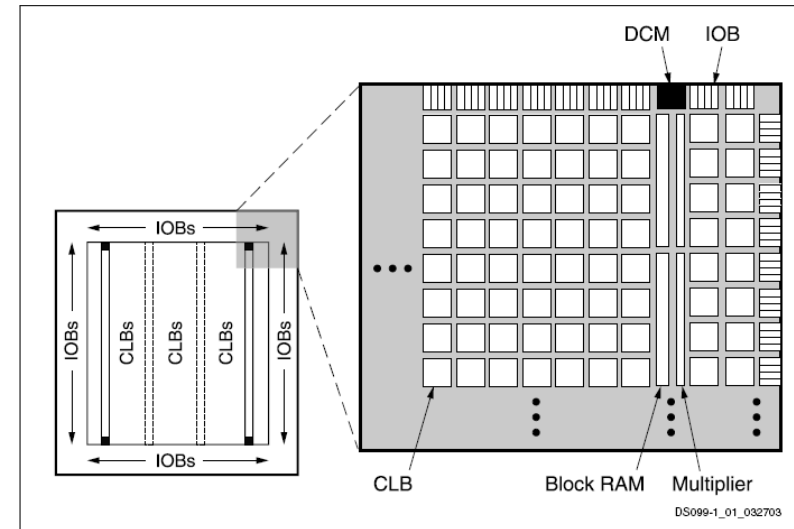
Διαμέριση, χωροθέτηση, τοποθέτηση και διασύνδεση

- Διαμέριση του δικτύου
 - Διαιρούμε τη σχεδίαση σε μικρότερα τμήματα
 - Απλοποίηση του προβλήματος με υποδιαίρεση σε υποπροβλήματα
 - Στόχοι: ελαχιστοποίηση των διασυνδέσεων, μικρό μέγεθος κάθε ομάδας διαμέρισης
- Χωροθέτηση
 - Τοποθετούμε τις ομάδες διαμέρισης στο χώρο του ολοκληρωμένου
 - Τοποθέτηση ομάδων με πολλές διασυνδέσεις μεταξύ τους, σε κοντινά σημεία
- Τοποθέτηση και διασύνδεση
 - Καθορίζει τη θέση των λογικών κυττάρων στο χώρο της διαμέρισης
 - Στόχος: ελαχιστοποίηση διασυνδέσεων που θα γίνουν σε επόμενο στάδιο
- Διασύνδεση
 - Πραγματοποιούνται οι διασυνδέσεις ανάμεσα στα κύτταρα
 - Καθορισμός καθολικών και τοπικών διασυνδέσεων, υπολογισμός της διαδρομής τους, ελαχιστοποίηση συνολικής επιφάνειας (NP-complete)

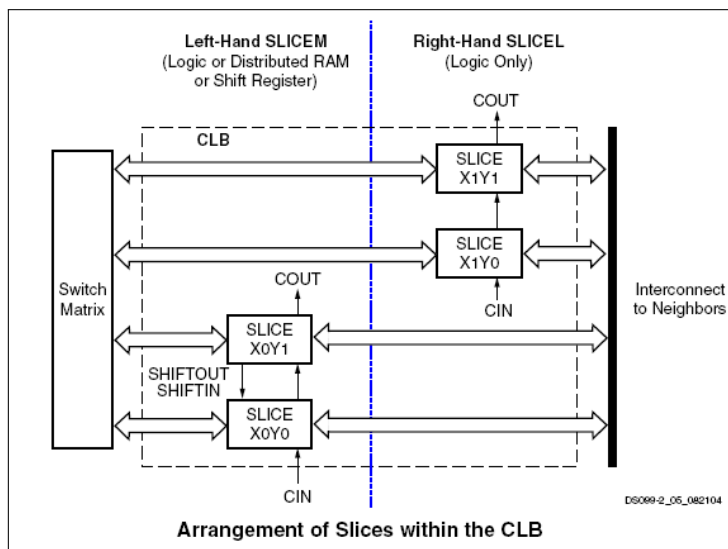
Αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά των συσκευών Xilinx Spartan-3

- Configurable Logic Blocks (CLBs) τα οποία περιέχουν RAM-based LUTs για την υλοποίηση λογικής και κατανομημένης αποθήκευσης. Τα CLB διαθέτουν flip-flop/μανδαλωτές
- Μπλοκ εισόδου/εξόδου (Input/Output Blocks: IOBs) που ελέγχουν τη ροή των δεδομένων ανάμεσα στους ακροδέκτες της συσκευής και τα εσωτερικά στοιχεία λογικής
- Block RAM (BRAM) που παρέχουν τη δυνατότητα αποθήκευσης για 18-kbit (16-kbit data, 2-kbit parity bits)
- Ενσωματωμένοι πολλαπλασιαστές για εισόδους των 18-bit
- Ψηφιακός διαχειριστής ρολογιού (Digital Clock Manager: DCM) για την κατάλληλη ρύθμιση του ρολογιού προκειμένου την κατανομή του, για τον πολλαπλασιασμό/διαίρεση και την ολίσθηση ρολογιού

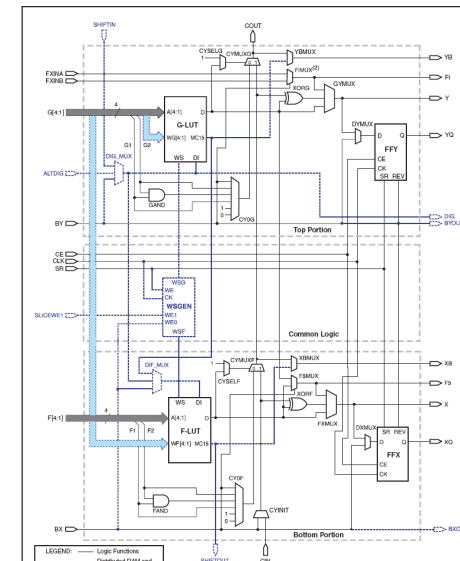
Η αρχιτεκτονική της οικογένειας Xilinx Spartan-3

Spartan-3 CLB

Η υπομονάδα SLICEM του Spartan-3 CLB

Παραδείγματα λογικής σύνθεσης με τη ροή Xilinx

- Στοχευόμενη συσκευή: Xilinx Spartan-3
- Αναπτυξιακή πλακέτα: Xilinx Spartan-3 starter kit
- Εργαλείο λογικής σύνθεσης: Xilinx ISE Webpack 9.2i
- Παραδείγματα
 - Πλήρης αθροιστής (1-bit)
 - Αθροιστής προσημασμένων (2's-complement) ακεραίων των 4-bit
 - Καταχωρητής των 8-bit
 - Μη προγραμματιζόμενος επεξεργαστής GCD (μέγιστου κοινού διαιρέτη)

Περιγραφή του πλήρους αθροιστή

```
`timescale 1 ns / 1 ns
module full_adder (a, b, cin, s, cout);
  input a;
  input b;
  input cin;
  output s;
  output cout;
  wire ab, bc, ac;

  xor (s, a, b, cin);
  or  (cout, ab, bc, ac);
  and (ab, a, b);
  and (bc, b, cin);
  and (ac, a, cin);
endmodule
```

Αναφορά λογικής σύνθεσης (1)

```
...
Compiling verilog file "../fa.v" in library work
Module <full_adder> compiled
No errors in compilation
Analysis of file <"full_adder.prj"> succeeded.
Analyzing hierarchy for module <full_adder> in library <work>.
Analyzing top module <full_adder>.
Module <full_adder> is correct for synthesis.
Optimizing unit <full_adder> ...
Mapping all equations...
Building and optimizing final netlist ...
Found area constraint ratio of 100 (+ 5) on block full_adder, actual ratio is 0.
-----
*                               Final Report                               *
-----
Design Statistics
# IOs : 5
Cell Usage :
# BELS : 2
# LUT3 : 2
# IO Buffers : 5
# IBUF : 3
# OBUF : 2
-----
Device utilization summary:
-----
Selected Device : 3s200ft256-5
Number of Slices: 1 out of 1920 0%
Number of 4 input LUTs: 2 out of 3840 0%
Number of IOs: 5
Number of bonded IOBs: 5 out of 173 2%
```

Αναφορά λογικής σύνθεσης (2)

```
TIMING REPORT
NOTE: THESE TIMING NUMBERS ARE ONLY A SYNTHESIS ESTIMATE.

-----
Timing constraint: Default path analysis
Total number of paths / destination ports: 6 / 2
-----
Delay: 7.824ns (Levels of Logic = 3)
Source: b (PAD)
Destination: cout (PAD)
Data Path: b to cout

Cell:in->out fanout Gate Net Logical Name (Net Name)
-----
IBUF:I->0 2 0.715 1.040 b_IBUF (b_IBUF)
LUT3:I0->0 1 0.479 0.681 cout1 (cout_OBUF)
OBUF:I->0 4.909 cout_OBUF (cout)
-----
Total 7.824ns (6.103ns logic, 1.721ns route)
(78.0% logic, 22.0% route)
-----
CPU : 6.28 / 6.98 s | Elapsed : 6.00 / 7.00 s
-->
Total memory usage is 134872 kilobytes
Number of errors : 0 ( 0 filtered)
Number of warnings : 0 ( 0 filtered)
Number of infos : 0 ( 0 filtered)
```

Λίστα κόμβων για τον πλήρη αθροιστή

```

`timescale 1 ns/1 ps
module full_adder (cout, a, b, s, cin);
  output cout;
  input a, b;
  output s;
  input cin;
  wire cout_OBUF_5;
  wire a_IBUF_6, b_IBUF_7;
  wire s_OBUF_8, cin_IBUF_9;
  wire N3, N4;
  defparam cout1.INIT = 8'hE8;
  X_LUT3 cout1 (
    .ADR0(b_IBUF_7),
    .ADR1(cin_IBUF_9),
    .ADR2(a_IBUF_6),
    .O(cout_OBUF_5)
  );
  defparam \Mxor_s_xo<1>1 .INIT = 8'h96;
  X_LUT3 \Mxor_s_xo<1>1 (
    .ADR0(a_IBUF_6),
    .ADR1(b_IBUF_7),
    .ADR2(cin_IBUF_9),
    .O(s_OBUF_8)
  );
endmodule

```

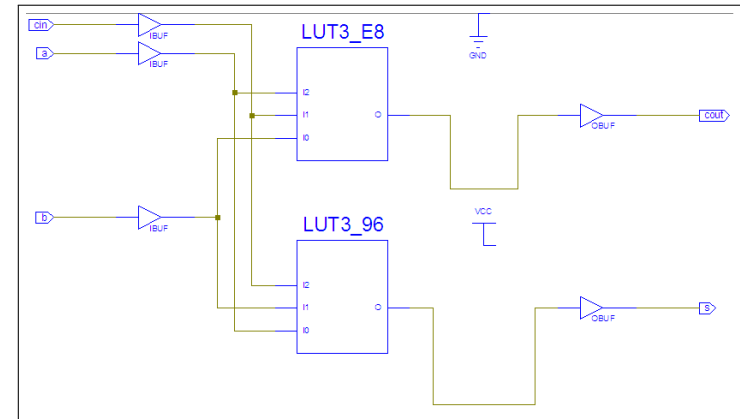
```

X_BUF a_IBUF (.I(a), .O(a_IBUF_6));
X_BUF b_IBUF (.I(b), .O(b_IBUF_7));
X_BUF cin_IBUF (
  .I(cin),
  .O(cin_IBUF_9)
);
X_ZERO XST_GND (.O(N3));
X_ONE XST_VCC (.O(N4));
X_IPAD a_0 (.PAD(a));
X_IPAD b_1 (.PAD(b));
X_IPAD cin_2 (.PAD(cin));
X_OPAD cout_3 (.PAD(cout));
X_OPAD s_4 (.PAD(s));
X_OBUF cout_OBUF (
  .I(cout_OBUF_5),
  .O(cout)
);
X_OBUF s_OBUF (
  .I(s_OBUF_8),
  .O(s)
);
endmodule

```

Αυτόματα παραγόμενο σχηματικό του πλήρους αθροιστή

Σε επίπεδο λίστας κόμβων (για την τεχνολογία)

Περιγραφή του αθροιστή προσημασμένων αριθμών των 4-bit

```

`define DW 4
module add (a, b, sum);
  input [DW-1:0] a;
  input [DW-1:0] b;
  output [DW-1:0] sum;
  wire [DW:0] temp_sum;
  assign temp_sum = ({a[DW-1], a}) + ({b[DW-1], b});
  assign sum = temp_sum[DW-1:0];
endmodule

```

Στατιστικά από τη σύνθεση

Device utilization summary:

Selected Device : 3s200ft256-5

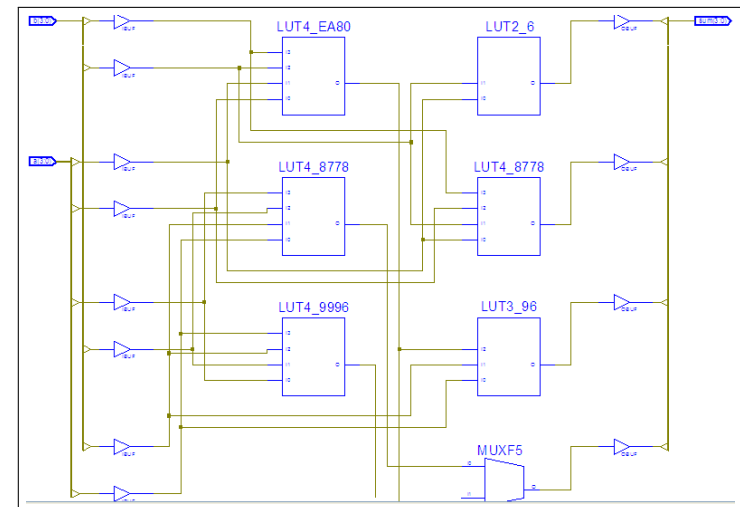
Number of Slices:	3 out of 1920	0%
Number of 4 input LUTs:	6 out of 3840	0%
Number of bonded IOBs:	12 out of 173	6%

Timing Summary:

Delay:	9.110ns (Levels of Logic = 4)
Source:	a<1> (PAD)
Destination:	sum<3> (PAD)
Data Path:	a<1> to sum<3>
Total	9.110ns (6.643ns logic, 2.467ns route) (72.9% logic, 27.1% route)

Αυτόματα παραγόμενο σχηματικό για τον αθροιστή

Σε επίπεδο λίστας κόμβων (για την τεχνολογία)

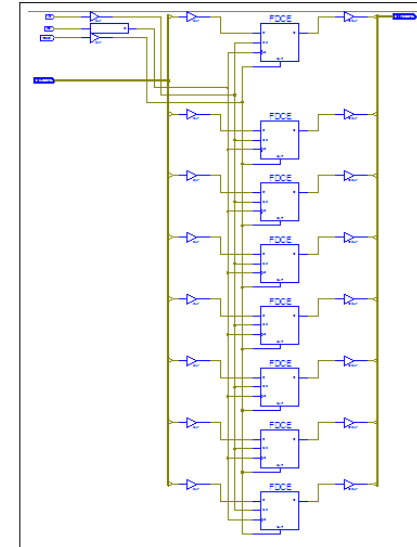
Περιγραφή του καταχωρητή των 8-bit

```
module register8 (clk, reset, ld, din, dout);
    input    clk, reset, ld;
    input [7:0] din;
    output [7:0] dout;
    reg [7:0] dout;
    always @(posedge clk or posedge reset)
        if (reset == 1'b1)
            dout <= 0;
        else if (ld == 1'b1)
            dout <= din;
        else
            dout <= dout;
endmodule
```

Στατιστικά από τη σύνθεση

```
Selected Device : 3s200ft256-5
Number of Slices:          0 out of 1920    0%
Number of Slice Flip Flops: 8 out of 3840  0%
Number of bonded IOBs:    19 out of 173   10%
-----
Timing constraint: Default OFFSET IN BEFORE for Clock 'clk'
Offset:                2.160ns (Levels of Logic = 1)
Source:                 ld (PAD)
Destination:            dout_0 (FF)
-----
Timing constraint: Default OFFSET OUT AFTER for Clock 'clk'
Offset:                6.216ns (Levels of Logic = 1)
Source:                 dout_7 (FF)
Destination:            dout<7> (PAD)
```

Αυτόματα παραγόμενο σχηματικό για τον καταχωρητή

Περιγραφή της υλοποίησης FSMD του επεξεργαστή GCD (1)

```
module gcd (
    clock, reset, start,
    a, b,
    outp, done);
    parameter WIDTH = 8;
    parameter s0 = 2'b00, s1 = 2'b01,
              s2 = 2'b10, s3 = 2'b11;
    input clock, reset, start;
    input [WIDTH-1:0] a, b;
    output [WIDTH-1:0] outp;
    output done;
    reg [WIDTH-1:0] outp;
    reg done;
    reg [1:0] state;
    reg [WIDTH-1:0] x, y;

    always @(posedge clock or posedge reset)
        begin
            done = 1'b0;
            if (reset) begin
                state = s0;
                x = 0;
                y = 0;
                done = 1'b0;
                outp = 0;
            end
        end
```

```
        else begin
            case (state)
                s0: begin
                    if (start) begin
                        x = a;
                        y = b;
                        state = s1;
                    end
                    else
                        state = s0;
                end
                s1: begin
                    if (x != 0 && y != 0)
                        state = s2;
                    else begin
                        outp = 0;
                        state = s3;
                    end
                end
            endcase
        end
```

Περιγραφή της υλοποίησης FSMD του επεξεργαστή GCD (2)

```
        s2: begin
            if (x > y) begin
                x = x - y;
                state = s2;
            end
            else if (x < y) begin
                y = y - x;
                state = s2;
            end
            else begin
                outp = x;
                state = s3;
            end
        end
        s3: begin
            done = 1'b1;
            state = s0;
        end
    endcase
end
endmodule
```

Αναφορά λογικής σύνθεσης για τον επεξεργαστή GCD

```
Found finite state machine <FSM_0> for signal <state>.
-----
| States           | 4
| Transitions     | 9
| Inputs          | 5
| Outputs         | 4
| Clock           | clock (rising_edge)
| Reset           | reset (positive), asynchronous
| Reset State     | 00
-----

Device utilization summary:
-----
Selected Device : 3s200ft256-5
Number of Slices:           55 out of 1920    2%
Number of Slice Flip Flops: 28 out of 3840    0%
Number of 4 input LUTs:    106 out of 3840    2%
Number of IOs:             28
Number of bonded IOBs:    28 out of 173    16%
Number of GCLKs:           1 out of 8       12%

Timing Summary:
-----
Minimum period: 7.213ns (Maximum Frequency: 138.631MHz)
Minimum input arrival time before clock: 6.529ns
Maximum output required time after clock: 6.280ns
Maximum combinational path delay: No path found
```

Αυτόματα παραγόμενο σχηματικό για τον επεξεργαστή GCD

